

Jak se připravit na důchod?

ombudsman
veřejný ochránce práv

dětský ombudsman
ochránce práv dětí

Popíšeme, jak můžete ověřit, že Česká správa sociálního zabezpečení ví vše, co bude potřebovat při rozhodování o Vašem důchodu. Vysvětlíme, co najdete v přehledu dob pojištění a jak ho můžete doplnit, když zjistíte, že něco chybí. Uvedeme, jak se můžete bránit a s čím Vám pomůže ombudsman.

Letáky ombudsmana najdete na ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Mohu zjistit, jestli dostanu důchod, než o něj požádám?

Abyste dostali důchod, potřebujete určitou dobu důchodového pojištění. Vaše doby pojištění průběžně zaznamenává Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ). Můžete získat **přehled dob pojištění**.

Jak získám přehled dob pojištění?

Do přehledu dob pojištění můžete **kdykoliv zdarma nahlédnout on-line na ePortálu ČSSZ**, pokud máte datovou schránku nebo se do ePortálu můžete přihlásit, např. přes eObčanku nebo bankovní identitu (eportal.cssz.cz → [Online služby pro pojištěnce](#) → [Přehled dob důchodového pojištění](#)).

Na ePortálu můžete zjistit i to, jestli Vás zaměstnavatel přihlásil k účasti na důchodovém pojištění.

Jednou za kalendářní rok můžete ČSSZ požádat o informativní osobní list důchodového pojištění. Za žádost se neplatí. ČSSZ Vám tento dokument pošle do 90 dnů.

Co je doba pojištění?

Dobou pojištění jsou

- **příspěvkové doby**, tedy doby odpracované v zaměstnání a při samostatné výdělečné činnosti a doby dobrovolného pojištění, za které jste sami zaplatili pojistné, a
- **náhradní doby** určené zákonem (kdy se neplatilo pojistné)
 - **plně započítané**: například péče o dítě do 4 let věku, péče o člověka závislého na péči a doba základní vojenské služby,
 - **krácené** (započítané jen zčásti): například evidence na úřadu práce, doba civilní služby do konce roku 2004, studium před rokem 2010, pobírání invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně, otcovská, doba nemocenské či mateřské po skončení zaměstnání.

Co je v přehledu dob pojištění?

Přehled obsahuje

- **doby pojištění** a jejich součet,
- vyměřovací základy (**výdělky**) od roku 1986,
- **vyloučené** doby (např. doby pracovní neschopnosti v zaměstnání) od roku 1986 a
- **nevidované** doby (doby, o kterých ČSSZ nic neví) a jejich součet.

Jsou v přehledu všechny doby pojištění?

Někdy ne, proto je dobré o přehled požádat, zkontrolovat ho a některé chybějící doby doplnit.

Některé doby nejsou v přehledu, protože

- podle zákona se **nemusejí průběžně předávat ČSSZ** (například doba studia, vojenské a civilní služby, péče o dítě do 4 let věku nebo práce v cizině) a **dokládají se nejpozději při podání žádosti o důchod** (dřív nelze doložit např. dobu péče o dítě do 4 let věku),
- **zaměstnavatel nesplnil svou povinnost** a nepřihlásil Vás k účasti na důchodovém pojištění, nebo ČSSZ neodevzdal takzvaný evidenční list důchodového pojištění, který prokazuje dobu zaměstnání a získané vyměřovací základy (výdělky). Tyto doby lze kdykoliv doplnit, pokud předložíte doklady.

Jak mám prokázat chybějící dobu zaměstnání?

Dobu zaměstnání prokážete **nejlépe evidenčním listem důchodového pojištění**, který vystaví zaměstnavatel.

Do roku **2003** vedl zaměstnavatel **jeden evidenční list** za celou dobu zaměstnání a odesílal ho ČSSZ až po jeho skončení.

Od roku **2004** vede zaměstnavatel evidenční list **za každý kalendářní rok** zvlášť a předává ho ČSSZ pravidelně.

Evidenční list od zaměstnavatele **dostanete každý rok také Vy**.

Pokud nemáte evidenční listy, můžete použít **náhradní doklady**, např. výplatní pásky, zápočtové listy, pracovní smlouvy (samotné smlouvy ale neprokazují skutečný vznik pracovního poměru, jen jeho sjednání), doklady o skončení pracovního poměru, potvrzení o zdanitelných příjmech pro daňové přiznání, daňové přiznání, nebo třeba legitimaci ROH s vylepenými členskými známkami.

Co když nemám žádné doklady o zaměstnání?

Můžete o ně **požádat zaměstnavatele** nebo jeho právního nástupce.

Když neuspějete nebo zaměstnavatel zanikl, můžete **požádat o pomoc okresní správu sociálního zabezpečení (OSSZ)**. Potřebné údaje zkusí zjistit (najít), případně Vám poradí, co můžete udělat.

Musíte ale OSSZ **co nej přesněji sdělit co nejvíce informací**: dobu zaměstnání, název zaměstnavatele, jeho sídlo, popřípadě místo výkonu práce.

Nečekejte a obraťte se na OSSZ, jakmile zjistíte, že Vám v přehledu chybějí doby pojištění. Jinak by se mohlo prodloužit samotné řízení o přiznání důchodu.

Když dobu pojištění nelze prokázat jinak, můžete použít **čestné prohlášení nejméně 2 svědků** a své čestné prohlášení. Dobu pojištění nejlépe potvrdí Vaši spolupracovníci, ale zákon to nevyžaduje.

Jak mám prokázat dobu podnikání?

Pokud jste se přihlásili k účasti na důchodovém pojištění a **platili** pojistné, **nemusíte dokládat nic**. Údaje o dobách podnikání (samostatné výdělečné činnosti) vede okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ) a předá je ČSSZ.

Pokud Vám v přehledu dob pojištění **chybí** doba podnikání, obraťte se na OSSZ.

Co když jsem pracoval/a v cizině?

ČSSZ neeviduje doby pojištění získané v zahraničí. **Sdělíte jí to až při podání žádosti o přiznání důchodu.**

Potvrzení o dobách pojištění v členských státech Evropské unie a ve státech, s nimiž má Česká republika uzavřenou mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, **si pak ČSSZ vyžádá** od zahraničního úřadu (takzvaného nositele pojištění).

Uzná ČSSZ pro přiznání důchodu všechny doby uvedené v přehledu?

Nemusí uznat všechny. V přehledu jsou všechny doby, o kterých má ČSSZ záznamy, protože od někoho dostala doklad (třeba od zaměstnavatele, úřadu práce apod.).

Jestli se určitá doba započítá pro přiznání některého z důchodů, **záleží na zákonech, které budou platit v době, kdy splníte podmínky pro přiznání důchodu a požádáte o něj.** Pravidla se mění (např. pro starobní důchod se nezapočítává doba studia od roku 2010). Některé doby se započítávají jen zčásti (např. doba evidence na úřadu práce).

Pokud se doby pojištění překrývají (např. máte víc zaměstnání najednou nebo podnikáte při zaměstnání), započítávají se **jen jednou** (za kalendářní rok můžete získat nanejvýš 365 dnů pojištění). Započte se ta doba, která je pro Vás výhodnější. **Výdělky** (vyměřovací základy) **se ale započtou všechny** (pro výpočet výše důchodu).

Doplní ČSSZ dobu pojištění vždy?

ČSSZ do přehledu dob pojištění doplní dobu pojištění **jen podle dokumentu, který dobu jednoznačně prokazuje.** Třeba podle stejnopisu evidenčního listu důchodového pojištění od zaměstnavatele nebo potvrzení školy o počátku a konci studia nebo vysvědčení. Doplní také doby pojištění, které najde a ověří okresní správa sociálního zabezpečení.

Některé doby ČSSZ nedoplňuje před podáním žádosti o důchod **a posoudí je až v řízení o důchodu.** Třeba dobu péče o dítě do 4 let věku můžete doložit nejdříve při podání žádosti o důchod. Doba prázdnin po skončení studia se někdy považuje za dobu studia, ale tuto dobu škola nepotvrzuje a ČSSZ ji také posoudí až v řízení o důchodu.

Které doklady potřebujete k podání žádosti o důchod, najdete v letáku [Jak požádat o důchod?](#)

Co když ČSSZ odmítne doplnit dobu pojištění?

Když ČSSZ odmítne doplnit dobu pojištění **před podáním žádosti o důchod**, nemůžete se „odvolat“. **Až o důchod požádáte**, musí ČSSZ o žádosti rozhodnout. Proti rozhodnutí, ve kterém neuzná dobu pojištění, můžete **podat námitky**. Pokud neuspějete, můžete podat **žalobu k soudu** nebo můžete **napsat ombudsmanovi**.

S čím mi pomůže ombudsman?

Ombudsman **může prověřit rozhodnutí ČSSZ o důchodu**, pokud jste proti němu podali námitky, ale nepomohlo to. Posoudí, jestli ČSSZ shromáždila všechny potřebné podklady o dobách pojištění a výdělcích, jak je vyhodnotila a jestli doby pojištění i výdělky správně započítala.

Ombudsmanovi také může napsat, pokud **ČSSZ do 90 dnů nevyřídí Vaši žádost o zaslání informativního osobního listu důchodového pojištění**.

Více informací najdete také v **podcastu** [Jak se připravit na důchod](#).

Všechny díly podcastů [Na kávu s ombudsmanem](#) jsou na Youtube.

Všechny letáky ombudsmana k důchodům najdete na [ochrance.cz](#) v části [Nevím si rady se svou životní situací](#) → [Důchody](#).